

EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR
ELI SÕLTUMATU
ANDMEKAITSEASUTUS

AASTAARUANNE

2021
KOMMENTEERITUD
KOKKUVÕTE

Lisateave Euroopa Andmekaitseinspektori kohta on meie veebilehel edps.europa.eu.

Samuti saab veebilehel [tellida](#) meie uudiskirja.

Waterford, Iirimaa – Brüssel, Belgia: Trilateral Research Ltd, Vrije Universiteit Brussel, 2022
© Kujundus ja fotod: Trilateral Research Ltd, Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Liit
© Euroopa Liit, 2022

Reprodutseerimine on lubatud allikale viitamisel.

Euroopa Andmekaitseinspektori autoriõigusega hõlmamata fotode või muu materjali kasutamiseks või reprodutseerimiseks tuleb taotleda luba otse autoriõiguse omanikelt.

PDF ISBN 978-92-9242-774-0 ISSN 1831-0478 doi: 10.2804/973490 QT-AB-22-001-ET-N
HTML ISBN 978-92-9242-783-2 ISSN 1831-0478 doi: 10.2804/817969 QT-AB-22-001-ET-Q

SISSEJUHATUS

Oma lõppsõnas 2021. aasta jaanuaris toimunud arvutite, andmekaitse ja privaatsuse (eraelu puutumatus) konverentsil jagasin osalejatega enda lootust. Loodan, et pääseme liikumispiirangute põhjustatud üksindusest jagatud ühise kogemuse abil, mille saime üksteise heaks tegutsedes, et kogetud solidaarsus muudab meid ühiskonnana tugevamaks ning et tulevikus tuginema sellele jagatud kogemusele.

Neid sõnu kirjutades ja püüdes mõelda möödunud aastast, on raske mitte mõelda olevikust. Sõja julmuses, nagu ka pandeemia tragöödias, näeme, kuidas solidaarsus meid lähendab ning aitab meil ületada kõige hirmsama aja.

Solidaarsus ei ole juhuslikult üks peamisi tugisambaid **Euroopa Andmekaitseinspektori strateegias aastateks 2020–2024**. Olen uhke, et 2021. aastal järgnesid meie sõnadele teod. Meie järelevalve ELi institutsioonide, organite ja asutuste üle (kõik edaspidi „ELi institutsioonid“) põhineb sügaval veendumusel, et õigusnõuete täitmise kõrged standardid ELi ametiasutustele on vajalik tingimus nende tõhususeks. Tõhus haldus on haldus, mis järgib õigusriigi põhimõtteid ja toimib täpselt seaduse järgi.

Euroopa Andmekaitseinspektor on võtnud endale kohustuse toetada ELi institutsioone nende püüdlustes. Märgime rahuloluga pandeemia tõkestamiseks võetud meetmete andmekaitse põhimõtetele vastavuse üldist kõrget taset, nagu tõestavad kaugkontrollid, suunised ja koolitused.

Euroopa Andmekaitseinspektori otsust anda Europolile korraldus kustutada andmestikud, mille korral ei ole tuvastatud seoseid kuritegevusega, tuleks vaadelda ka õigusriigi põhimõtte järgimise ning väljakujunenud kontrolli- ja tasakaalusüsteemi kontekstis. Euroopa Andmekaitseinspektor soovib tugevaid ELi institutsioone. See tugevus saab põhineda üksnes sellel, et nad täidavad täielikult neile ELi seadusandja poolt antud volitusi. Ükski teine põhimõtte ei saa olla tulemuslik pikas perspektiivis.

Poliitikanõustamise valdkonnas võib 2021. aasta aruandes leiduvate näidete seas näha meie tegevust arvamustes, mille esitasime ELi seadusandja mitme algatuse kohta, mis mõjutavad üksikisikute isikuandmete kaitset, näiteks **digiteenuste õigusakt** või **digiturgude õigusakt**. Meie arvamused põhinevad veendumusel, et Euroopas loodud andmed muudetakse väärtuslikeks Euroopa ettevõtetele ja eraisikutele ning neid töödeldakse vastavalt Euroopa väärtustele, et kujundada turvalisem digitulevik.

Euroopa Andmekaitseinspektor on alati olnud institutsioon, mis vaatab kaugemale ELi institutsioonidest. Oleme pühendunud ELi edule privaatsuse ja andmekaitsega seotud põhiõiguste valdkonnas. Vaadates tulevikku ja uskudes, et ka meie vastutame isikuandmete kaitse üldmääruse edukuse eest, jätkasime aktiivset osalemist Euroopa Andmekaitseinspektoori tegevuses. Seda kajastab algatuste arv, mille esitasime või milles osalesime.

Eelkõige näeme Euroopa Liitu väärtuste, mitte piiride määratletud kogukonnana. See veendumus motiveerib Euroopa Andmekaitseinspektoori laiendama oma tegevust.

Loodame, et seda veendumust jagatakse laiemalt kogu Euroopa Liidus.

Pühendan 2021. aasta aruande Euroopa Andmekaitseinspektoori töötajatele, kellele olen nende töö eest äärmiselt tänulik.

Wojciech Wiewiórowski

Euroopa Andmekaitseinspektor

**2021 AASTA
PÕHITEGEVUSED**

Selles peatükis esitatakse Euroopa Andmekaitseinspektori peamised tegevused ja saavutused 2021. aastal.

1.1.

Isikuandmete rahvusvaheline edastamine

Pärast Euroopa Liidu Kohtu [otsust](#) kohtuasjas Schrems II jätkas ja käivitas Euroopa Andmekaitseinspektor mitmesuguseid tegevusi ning algatusi Euroopa Andmekaitseinspektori ELi institutsioone, organeid ja asutusi käsitleva strateegia raames, et täita Schrems II kohtuotsust ([Euroopa Andmekaitseinspektori Schrems II kohane strateegia](#)), mis avaldati 29. oktoobril 2020.

Strateegia eesmärk on tagada ja jälgida, kas ELi institutsioonid täidavad kohtuotsust, mis käsitleb isikuandmete edastamist väljapoole ELi ja Euroopa Majanduspiirkonda (EMP), eelkõige Ameerika Ühendriikidesse. Strateegia raames rakendame kolme liiki meetmeid – uurimised, lubade andmine ja nõustamistegevus – ning üldisi suuniseid institutsioonide abistamiseks nende vastutuskohustuse täitmisel.

2021. aasta mais algatasime [kaks uurimist](#): üks neist käsitleb ettevõtete Amazon Web Services ja Microsoft poolt Cloud II lepingute alusel pakutavate pilveteenuste kasutamist ELi institutsioonide poolt ning teine Microsoft Office 365 kasutamist Euroopa Komisjoni poolt. Nende uurimistega aitab Euroopa Andmekaitseinspektor ELi institutsioonidel parandada andmekaitseõuete täitmist teenuseosutajaga lepingute üle peetavatel läbirääkimistel.

Lisaks tegime mitu otsust isikuandmete edastamise kohta ELi-/EMP-välistele riikidele. Meie otsused põhinevad hinnangul, kas vahendid, mida asjaomane ELi institutsioon kavatses kasutada isikuandmete edastamiseks väljapoole ELi/EMPd, pakuvad üksikisikute isikuandmete sisuliselt samaväärsel tasemel kaitset kui ELis/EMPd.

Lisateave Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse kohta isikuandmete edastamise valdkonnas on 3. peatüki 1. osas „Isikuandmete edastamine ELi-/EMP-välistele riikidele“ ja 3. peatüki 6. osas „Euroopa Andmekaitseinspektori uurimised“.

1.2.

Jätkame tegevust COVID-19 ja andmekaitse valdkonnas

2021. aastal jätkas Euroopa Andmekaitseinspektor COVID-19 pandeemia ja selle andmekaitsele avalduva mõju jälgimist spetsiaalse [COVID-19 rakkerühma](#) kaudu, mis moodustati 2020. aastal. Olles ELi institutsioonide andmekaitseasutus ja ise tööandja, koostasime suuniseid ning lõime muid algatusi, et toetada ELi institutsioone nende töötlemistegevuses sellel ajal.

Kui ELi institutsioonid töötasid välja oma kontorisse naasmise strateegiaid, avaldasime 9. augustil 2021 suunised „[Return to the Workplace and EUIs' screening of COVID immunity or infection status](#)” (Töökohale naasmine ja COVIDiga seoses immuunsuse või nakkusstaatus kontrollimine ELi institutsioonides). Meie suunised sisaldavad soovitusi mitmesugustes küsimustes, näiteks COVIDi antigeenitestide tulemuste võimalik kasutamine ELi institutsioonides, töötajate vaksineerimisstaatus ja ELi COVID-tõendite kasutamine.

COVID-19 pandeemia dünaamiline kulg tähendab, et ELi institutsioonid peavad oma protsesse pidevalt kohandama. Seetõttu korraldasime [uuringu](#), milles küsiti kõigilt ELi institutsioonidelt, kuidas nad on COVID-19 tõttu muutnud töötlemistoiminguid või välja töötanud uusi. Uuring sisaldas küsimusi ELi institutsioonide uute töötlemistoimingute, ELi institutsioonide poolt kaugtöö võimaldamiseks kasutusele võetud või tõhustatud IT-vahendite ning rahvatervisega seotud ülesannete täitmise eest vastutavate ELi institutsioonide kehtestatud uute töötlemistoimingute kohta. Uuringu tulemusi, mida jagatakse ELi institutsioonide andmekaitseametnikega ja hiljem üldsusega, kasutatakse Euroopa Andmekaitseinspektori olemasolevate suuniste ajakohastamiseks või aidatakse nendega kaasa uute suuniste väljatöötamisele, sõltuvalt pandeemia arengust ja uutest tavadest, mis jätkuvad pärast pandeemia lõppemist.

Samuti pidasime vajalikuks pakkuda sotsiaalmeedia, kaugtöövahendite ja ELi institutsioonide muude IKT-vahendite kasutamise koolitusi seoses nende vahendite kasutamise kasvuga asutusesiseseks ja sihtrühmadega suhtlemiseks COVID-19 ajal. Omakoolitustel rõhutasime, et sotsiaalmeedia

ja videokonverentsivahendite kasutamist tuleks kaalutleda nagu mis tahes muude IKT-vahendite kasutamist, kui hinnatakse nende mõju andmekaitsele ja võetakse vajalikke meetmeid, et tagada üksikisikute privaatsuse kaitse. Euroopa Andmekaitseinspektor kontrollis selles kontekstis korrapäraselt vastavust ELi andmekaitseraamistikule.

1.3.

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala järelevalve

2021. aastal jätkas Euroopa Andmekaitseinspektor järelevalvet organite ja asutuste üle, mis kuuluvad vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevasse alasse, mis hõlmab poliitikavaldkondi alates Euroopa Liidu välispiiride haldamisest kuni õiguslase koostööni tsiviil- ja kriminaalasjades. Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala hõlmab ka varjupaiga- ja sisserändepoliitikat, politseikoostööd ja võitlust kuritegevuse, näiteks terrorismi, organiseeritud kuritegevuse, inimkaubanduse ja uimastite vastu.

Järelevalve Europolile üle

Osa meie märkimisväärsest tegevusest vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal hõlmab järelevalvetegevust isikuandmete töötlemise üle [Europolis](#), Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametis.

Eelkõige teostasime järelevalvet Europolil masinõppevahendite kasutamise üle, millega alustasime 2019. aastal. Kooskõlas strateegiaga keskendusime ja keskendume jätkuvalt operatiivandmete kasutamisele masinõppemudelite väljatöötamiseks, sealhulgas koolituseks, testimiseks, valideerimiseks ja kasutamiseks andmete aduse eesmärkidel. Meie järelevalvetegevus koosnes omaalgatuslikust uurimisest, millele järgnes 2021. aasta veebruaris korraldatud eelkonsultatsioon, mille tulemusel esitasime arvamuse 21 soovitusel, mida Europol peaks järgima, et vältida Europolil määruse võimalikku rikkumist. Arvamuses esitasime eelkõige ettepaneku, et Europol kehtestaks sisejuhtimise raamistiku tagamaks, et Europol tuvastab masinõppemudelite väljatöötamisel riskid, mida nende uuenduslike tehnoloogiate kasutamine avaldab põhiõigustele ja -vabadustele, isegi kui Europol ei pruugi praeguse tehnika taseme põhjal alati suuta neid kõiki maandada. Selliste mudelite väljatöötamine

ja kasutamine oli samuti üks Europoli iga-aastase kontrolli teemasid septembris 2021. Kontroll hõlmas Europoli masinõppevahendite arendamise protsessi ja sellega seotud andmekaitseriskide hindamise protsessi.

Veel üks oluline osa meie tegevusest 2021. aastal oli seotud uurimisega, mis käsitles Europolis algselt 2019. aastal alustatud suurte andmekogumite töötlemist. 2021. aasta detsembris otsustasime kasutada oma parandusvolitusi, andes välja [korralduse](#) – mis edastati ametlikult Europolile 3. jaanuaril 2022 – kustutada andmed isikute kohta, kelle korral ei ole tuvastatud seost kuritegevusega (andmesubjektide kategoriseerimine). Täpsemalt kehtestame Europolile 6-kuulise säilitamistähtaja isikuandmete filtrimiseks ja väljavõtmiseks ning 12-kuulise tähtaja Euroopa Andmekaitseinspektori otsuse täitmiseks. See otsus tehti pärast seda, kui Euroopa Andmekaitseinspektor hoiatas Europoli 2020. aasta septembris jätkuvalt suurte andmemahutude säilitamise eest ilma andmesubjekte kategoriseerimata, mis põhjustab riski üksikisikute põhiõigustele.

Järelevalve Eurojusti üle

2021. aastal jätkas Euroopa Andmekaitseinspektor tihedat koostööd [Eurojusti](#) (Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ameti) andmekaitseametniku ja muude operatiivtöötajatega, andes neile vajaduse korral mitteametlikku nõu.

Pärast [ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu](#) vastuvõtmist aitasime kaasa Eurojusti ja Ühendkuningriigi pädevate asutuste suhete täiustamisele. Euroopa Andmekaitseinspektor nõustas praktilistes andmekaitseküsimustes ning esitas arvamusi töökorralduse kohta Eurojusti ja Ühendkuningriigi siseministeriumi vahel.

Meie esimene andmekaitseaudit Eurojusti andmekaitsealase tegevuse kohta oli algselt kavandatud 2020. aastasse, kuid lükati pandeemia tõttu edasi ning toimus 2021. aasta oktoobris. Euroopa Andmekaitseinspektori audit keskendus operatiivsete isikuandmete töötlemisele Eurojusti poolt ja käsitles andmete edastamist Eurojusti välissuhetes, terrorismivastase võitluse registri toimimisele ja andmeturbele ning eelkõige Eurojusti kohtuasjade haldamise süsteemi kasutamisele ja toimivusele. Pärast Euroopa Andmekaitseinspektori kohapealset visiiti auditi raames leidsime, et üldiselt oli Eurojusti vastavus andmekaitseraamistikule rahuldav ning ei esinenud olulisi nõuetele vastavuse probleeme.

Järelevalve Euroopa Prokuratuuri üle

2021. aasta juunis alustas tegevust Euroopa Prokuratuur (EPPO), mis on sõltumatu Euroopa asutus, kellel on volitus uurida ELi finantshuve kahjustavaid kuritegusid ja esitada nende eest süüdistusi.

Seoses sellega keskendus meie tegevus 2021. aastal Euroopa Prokuratuuri rajamise toetamisele enne selle toimima hakkamist. Tõhusa koostöö huvides kohtus Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalveametnik Euroopa peaprokuröri pr Laura Kövesiga, et arutada praegust ja tulevast koostööd.

Järelevalve Frontexi üle

2021. aastal toetasime ka Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti [Frontex](#) tegevust, mis aitab kaasa Euroopa piiride tõhusale haldamisele.

Andsime suuniseid Frontexi tegevuse kohta ELi liikmesriikide abistamisel nende rändajate tagasisaatmisel oma kodumaale, kes ei vasta ELis viibimise tingimustele. Eelkõige andsime nõu tehniliste vahendite kohta, mida Frontex ja ELi liikmesriigid kasutavad selles kontekstis, ning andsime [nõu](#) nende rändajate isikuandmete edastamise kohta Frontexi poolt ELi mittekuuluvatele riikidele.

Lisateave Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse kohta seoses vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alaga on 4. peatükis „Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala järelevalve“.

1.4.

Euroopa digituleviku kujundamine

Nagu on sätestatud [Euroopa Andmekaitseinspektori strateegias aastateks 2020–2024](#), väärtustame algatusi, milles Euroopas loodud andmed muudetakse väärtuslikeks Euroopa ettevõtetele ja eraisikutele ning neid töödeldakse kooskõlas Euroopa väärtustega, et kujundada turvalisem digitulevik. Muude 2021. aasta aruandes leiduvate näidete seas võib meie tegevust näha arvamustes, mille esitasime ELi seadusandja mitme algatuse kohta, mis mõjutavad üksikisikute isikuandmete kaitset.

Digiturgude õigusakt ja digiteenuste õigusakt

2021. aasta veebruaris avaldas Euroopa Andmekaitseinspektor kaks arvamust, millest üks käsitles ELi [digiturgude õigusakti](#) ja teine ELi [digiteenuste õigusakti](#).

Väljendasime heameelt digiteenuste õigusakti ettepaneku üle, mille eesmärk on edendada läbipaistvat ja turvalist veebikeskkonda. Soovitasime võtta täiendavad meetmed, et paremini kaitsta üksikisikuid sisu modereerimise, suunatud veebireklaami ning veebiplatvormide kasutatavate soovitusüsteemide, näiteks sotsiaalmeedia ja kauplemiskohtade eest.

Seoses digiturgude õigusaktiga rõhutasime, kui oluline on edendada konkurentsivõimelisi digiturge, et üksikisikutel oleks suurem valik veebiplatvorme ja -teenuseid, mida nad saavad kasutada.

Tehisintellekt

2021. aasta juunis esitasime koos Euroopa Andmekaitseinspektooriga (EDPB) [ühisarvamuse](#) Euroopa Komisjoni ettepaneku kohta, mis käsitleb tehisintellekti käsitlevat õigusakti. Arvestades üksikisikute õigust privaatsusele ja turvalisust, esitasime üleskutse keelata üldiselt tehisintellekti kasutamine inимtunnuste automaatseks tuvastamiseks avalikult juurdepääsetavates kohtades.

ELi küberturvalisuse strateegia

2021. aasta märtsis esitasime arvamuse ELi seadusandja [ettepaneku kohta võtta vastu küberturvalisuse 2. direktiiv](#), mille eesmärk on asendada kehtiv [küberturvalisuse direktiiv](#) ning mis on ELi küberturvalisuse strateegia osa. Oma arvamuses rõhutasime, et on oluline, et privaatsus ja andmekaitse sisalduksid kavandatavas direktiivis ja kõigis tulevastes algatustes, mis tulenevad ELi küberturvalisuse strateegiast. See võimaldab terviklikku lähenemisviisi küberturvalisuse riskide juhtimisel ja üksikisikute isikuandmete kaitsmisel.

ELi digitaalne COVID-tõend

2021. aasta aprillis võtsime koos Euroopa Andmekaitseinspektooriga vastu [ühisarvamuse ELi digitaalse COVID-tõendi ettepanekute](#) kohta. ELi digitaalse COVID-tõendi eesmärk on hõlbustada vaba liikumise õiguse

kasutamist ELis COVID-19 pandeemia ajal, luues ühisraamistiku COVID-19 vastu vaktsineerimise, testi tegemise ja läbipõdemise koostalitlevate tõendite väljaandmiseks, kontrollimiseks ja aktsepteerimiseks.

Selle ühisarvamusega kutsusime kaasseadusandjaid üles tagama, et ELi digitaalne COVID-tõend on täielikult kooskõlas ELi isikuandmete kaitset käsitlevate õigusaktidega. Meie ühisarvamuses rõhutati, et ELi digitaalse COVID-tõendi kasutamine ei tohi ühelgi viisil põhjustada üksikisikute otsest ega kaudset diskrimineerimist ning see peab olema täielikult kooskõlas vajalikkuse, proportsionaalsuse ja tõhususe aluspõhimõtetega.

1.5.

Seadusandlike konsultatsioonide arvu suurenemine

Alates ELi institutsioonidele andmekaitsemääruse ([määrus \(EL\) 2018/1725](#)) kohaldamisest on oluliselt suurenenud seadusandlike konsultatsioonide arv.

2021. aastal vastas Euroopa Andmekaitseinspektor 88 ametlikule seadusandlikule konsultatsioonile, võrreldes 2020. aasta 27 ametliku seadusandliku konsultatsiooniga. 88 seadusandlikku konsultatsiooni sisaldavad 12 arvamust ja 76 ametlikku kommentaari, lisaks koos Euroopa Andmekaitsekoostöögrupiga esitatud 5 ühisarvamusele.

Sellist järsku suurenemist võib selgitada mitme teguri abil.

On olnud rohkem seadusandlike algatusi, mis sisaldavad sätteid, mis mõjutavad üksikisikute õiguste ja vabaduste kaitset seoses isikuandmete töötlemisega. Seetõttu on rohkem ELi institutsioone ja organisatsioone pöördunud Euroopa Andmekaitseinspektori poole seadusandlikuks konsulteerimiseks.

See kasv on tingitud ka Euroopa Andmekaitseinspektori konsulteeriva rolli tugevdamisest vastavalt määruse (EL) 2018/1725 [artiklile 42](#), millega kehtestatakse Euroopa Komisjonile selge positiivne kohustus konsulteerida meiega seadusandlike ettepanekute ja muude ettepanekute üle, mis mõjutavad üksikisikute õiguste ja vabaduste kaitset isikuandmete töötlemisel.

Muuhulgas kasvab teadlikkus andmekaitseküsimustest Euroopa Komisjoni talitustes. Teadlikkuse kasvu põhjus on nii Euroopa andmekaitseinspektori teavitustegevus kui ka Euroopa Komisjoni institutsioonisisese selgitused.

2021. aastal esitati mitu olulist Euroopa Andmekaitseinspektori arvamust eelkõige kolme teema kohta: digiplatvormid, finantsteenused ning justiits- ja siseküsimused.

Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitse nõukogu ühisarvamused hõlmavad muu hulgas tehisintellekti, ELi digitaalset COVID-tõendit ja lepingu tüüptingimusi.

Euroopa Andmekaitseinspektori 2021. aastal avaldatud kesksed ametlikud kommentaarid käsitlevad muu hulgas justiits- ja siseküsimusi ning Euroopa terviseleidu paketti.

Lisateave Euroopa Andmekaitseinspektori 2021. aasta seadusandliku konsulteerimise kohta on 6. peatükis „Seadusandlik konsulteerimine“.

1.6.

Menetlused Euroopa Liidu Kohtus

2021. aasta jooksul osales Euroopa Andmekaitseinspektor Euroopa Liidu Kohtus neljal kohtuistungil, mis käsitlesid eri küsimusi. Sekkumine Euroopa Liidu Kohtu menetluses olevatesse kohtuasjadesse on üks konkreetne viis, kuidas täidame oma nõuandvat rolli. Sekkumistes võime juhtida tähelepanu konkreetsetele andmekaitseküsimustele, et tagada üksikisikute põhiõiguste järgimine seoses privaatsuse ja andmekaitsega.

Broneeringuinfo

2021. aasta juulis vastas Euroopa Andmekaitseinspektor Euroopa Liidu Kohtu kirjalikele küsimustele ja osales suulisel istungil kohtuasjas, mis käsitles reisijate broneeringuinfo (sisaldab reisijate broneeringuandmeid) kasutamist käsitleva [direktiivi \(EL\) 2016/681](#) kehtivust ja tõlgendamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks ([kohtuasi C-817/19](#)).

Hageja väitis Belgia konstitutsioonikohtus Ligue des droits humains (Belgia valitsusväline organisatsioon), et Belgia broneeringuinfo

seadus, millega võeti üle broneeringuinfo direktiiv, riivas õigusvastaselt üksikisikute õigust privaatsusele ja oma isikuandmete kaitsele. Hageja leidis eelkõige, et sellega kaasnev üksikisiku andmete töötlemine ei ole andmekaitseseaduses sätestatud kriteeriume arvestades vajalik ega proportsionaalne.

Kohtuistungil rõhutas Euroopa Andmekaitseinspektor vajadust tõhusate kaitsemeetmete järele, et vähendada broneeringuinfo töötlemisest tulenevaid riske, arvestades selle ulatuslikku, süstemaatilist ja sekkuvat olemust. Samuti väljendas Euroopa Andmekaitseinspektor kahtlust seoses ELi-siseste lendude ja muude ELi-siseste piiriüleste ühistranspordivahendite broneeringuinfo töötlemise vastavusega aluslepingutele ja ELi põhiõiguste hartale.

Andmete säilitamine

2021. aasta septembris osales Euroopa Andmekaitseinspektor kahel Euroopa Liidu Kohtu istungil andmete säilitamist käsitlevates kohtuasjades.

Esimesel kohtuistungil käsitleti seda, kas Saksamaa ja Iirimaa õigusaktid, mis käsitlevad isikuandmete säilitamist õiguskaitse eesmärgil, on kooskõlas [e-privaatsuse direktiivi](#) artikliga 15, millega reguleeritakse piiranguid üksikisikute õigusi eraelu puutumatusel ja isikuandmete kaitsele elektroonilise side korral (C-793/19, C-794/19 ja C-140/20).

Kohtuistungil kordas Euroopa Andmekaitseinspektor, et võimalik oleks ette näha selge ja täpne õigusakt, milles sätestatakse piiratud, kuid tõhus kord elektroonilise side liiklus- ja asukohaandmete, sealhulgas kasutajate andmete säilitamiseks ja neile juurdepääsuks, mis esmapilgul ei ole objektiivselt seotud taotletava eesmärgiga, viisil, mis on kooskõlas ELi põhiõiguste hartaga, ning et säilitamist ja juurdepääsu säilitatavatele andmetele ei tohiks käsitleda üksteisest lahus.

Teine kohtuistung käsitles kahte Prantsusmaa juhtumit, mis olid seotud andmete säilitamisega siseteabe alusel kauplemise ja turuga manipuleerimise uurimiseks [turu kuritarvitamist käsitleva ELi direktiivi](#) ja [turu kuritarvitamist käsitleva määruse](#) alusel (C-339/20 ja C-397/20). Üks küsimus oli, kas kõnealused õigusaktid võimaldavad riigi seadusandjal nõuda isikuandmete üldist säilitamist, et võimaldada pädevate asutuste juurdepääsu nendele andmetele, kui nad uurivad siseteabe alusel kauplemist ja turuga manipuleerimist.

Kohtuistungil asus Euroopa Andmekaitseinspektor seisukohale, et nende sätete eesmärk ei ole luua andmete säilitamise õiguslikku alust.

Rahapesuvastane võitlus

2021. aasta oktoobris osales Euroopa Andmekaitseinspektor Euroopa Liidu Kohtu istungil kohtuasjas seoses [direktiiviga \(EL\) 2018/843](#), mis käsitleb rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist (C-601/20). Istungil keskenduti konkreetselt sellele, kuidas tõlgendada kõnealuse ELi direktiivi asjakohaseid sätteid üldsuse juurdepääsu korra kohta tegelikku kasusaajat käsitlevale teabele ning kas see tõlgendus on kooskõlas ELi põhiõiguste harta ja isikuandmete kaitse üldmäärusega.

Kooskõlas meie 2021. aasta septembris avaldatud arvamusega rahapesuvastase võitluse kohta märkisime, et direktiivis sätestatud üldsuse juurdepääs tegelikke kasusaajaid käsitlevale teabele ei ole vajalik ega proportsionaalne.

1.7.

Uus algatus „TechSonar“

Üks Euroopa Andmekaitseinspektori 2021. aasta saavutusi oli uue algatuse „TechSonar“ käivitamine septembris.

Algatuse „TechSonar“ aruandega püüame ette näha kujunemisjärgus tehnoloogia suundumusi, et paremini mõista nende tulevast arengut, eelkõige nende võimalikku mõju andmekaitsele ja üksikisikute privaatsusele.

See uus algatus sai alguse pärast arutelu Euroopa Andmekaitseinspektori büroos. COVID-19 pandeemia on muu hulgas kiirendanud tehnoloogilist muutumist uute tehnoloogiate ja vahendite tekkimisega. Sageli ei tea me nende tehnoloogiate tegelikke peamisi kasutusviise enne, kui neid kasutatakse konkreetses kontekstis. Alles siis suudame mõista nende tehnoloogiate võimalikku väärtust ja riske ühiskonnale. Sellega seoses on Euroopa Andmekaitseinspektor kindlal arvamusel, et on vaja tegutseda ennetavalt, mis tähendab, et uutele kujunemisjärgus tehnoloogiatele reageerimise asemel ajal, mil on juba tekkinud nende lisaväärtus ja riskid ühiskonnale, peaksime suutma nende arengut ette näha. See võimaldaks meil tagada, et neid tehnoloogiaid arendatakse

alates nende kavandamise esimestest etappidest kooskõlas üksikisikute põhiõigustega, sealhulgas õigusega privaatsusele ja andmekaitsele.

Seda arvestades on algatus „TechSonar“ protsess, mille eesmärk on võimestada Euroopa Andmekaitseinspektorit tehnoloogiavaldkonna pidevaks analüüsimiseks, et valida tehnoloogiasuundumused, mida prognoosime järgmiseks aastaks.

Algatuse „TechSonar“ abil saame ja teeme ka edaspidi kindlaks, mis tehnoloogiaid tasub täna jälgida, et valmistuda kestlikumaks digitulevikuks, milles tagatakse tõhusalt isikuandmete kaitse.

Algatuse „TechSonar“ esimeses, 2021. aasta aruandes, otsustas meie siseekspertide rühm uurida järgmist kuut prognoositavat tehnoloogiasuundumust: arukad vaktsineerimistõendid; sünteetilised andmed; keskpanga digivääring; virtuaalse ostukorvi tehnoloogia (Just Walk Out technology); biomeetriline pidev isikutuvastus, digitaalsed ravitooted.

Lisateave algatuse „TechSonar“ ning Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse kohta tehnoloogia ja privaatsuse valdkonnas on 5. peatükis „Tehnoloogia ja privaatsus“

1.8.

Personal, eelarve ja haldus

2021. aastal on Euroopa Andmekaitseinspektori personali-, eelarve- ja haldusosakond toetanud Euroopa Andmekaitseinspektori haldus- ja tegevusrühmi. Eesmärk on tagada, et neil oleksid piisavad rahalised, inim- ja haldusressursid ning vahendid [Euroopa Andmekaitseinspektori strateegias aastateks 2020–2024](#) seatud eesmärkide saavutamiseks.

COVID-19 pandeemia haldamine

2021. aasta tegevuste ja algatuste seas kehtestas personali-, eelarve- ja haldusosakond Euroopa Andmekaitseinspektori ruumidesse järkjärgulise ja turvalise naasmise asutusesisese strateegia, mis on kooskõlas Belgia COVID-19 meetmete ja teiste ELi institutsioonide vastu võetud meetmetega. Seepärast korraldas personali-, eelarve- ja haldusosakond pandeemia ajal Euroopa Andmekaitseinspektori kontoritesse etapiti naasmise, järgides konkreetset töökorraldust ning tervishoiu- ja ohutuseeskirju.

Heaolu töökohal

Organisatsioonina keskendume positiivse mõju loomisele ühiskonnas. Üks meie põhiväärtusi on kohelda üksikisikuid, sealhulgas töötajaid, lugupidavalt. Positiivse, lugupidava ja turvalise töökeskkonna loomiseks jätkas personali-, eelarve- ja haldusosakond mitmeid algatusi, millega alustati juba 2021. aastal, et tagada Euroopa Andmekaitseinspektori töötajate kõrgetasemeline tööheaolu, tehes tihedat koostööd Euroopa Andmekaitseinspektori heaolukoordinaatoriga.

Andmekaitseeksperptide värbamine

Üks Euroopa Andmekaitseinspektori strateegias aastateks 2020–2024 sätestatud prioriteete on investeerida teadmushaldusse, et tagada oma tegevuse parim kvaliteet ning värvata mitmekesisist, interdistsiplinaarset ja andekat tööjõudu. 2021. aastal keskendasime oma tegevuse andmekaitseeksperptide värbamiseks, et täita Euroopa Andmekaitseinspektori vajadusi.

Töötingimuste kohandamine

Pandeemiast ja täistööajaga kaugtöö korrast tingitud muutuste tõttu töökeskkonnas oli vaja põhjalikku arutelu töötingimuste kohandamise üle. Arvestasime eri tegureid, sealhulgas tööaeg, hübriid töö ja kaugtöö välismaalt. Personali-, eelarve- ja haldusosakond alustas seda arutelu ja teeb ettepaneku uute eeskirjade kohta, mida arutatakse ja milles lepitakse kokku meie personalikomitees. Eesmärk on võtta need eeskirjad vastu 2022. aasta keskpaigaks.

Tulevikku vaadates: Euroopa Andmekaitse Maja loomine

Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitse nõukogu on ainsad asutused oma praegustes ruumides Brüsselis pärast Euroopa Ombudsmani siirdumist mujale 2021. aasta oktoobri lõpus. Seoses sellega alustasime oma ruumide kavandamist ja rajamist Euroopa Andmekaitse Majana eesmärgiga saada privaatsuse ja andmekaitse ELi keskuseks Brüsselis. See projekt algas 2021. aastal ja jätkub kogu 2022. aasta vältel.

Lisateave on 12. peatükis „Personal, eelarve ja haldus“.

1.9.

Euroopa Andmekaitseinspektori teabevahetustegevused

Üldsuse huvi andmekaitse ja andmekaitseasutuste töö vastu ning nende kaasamine kasvab jätkuvalt, eelkõige seoses üksikisikute igapäevaelu üha suureneva digitaliseerimisega. Inimesed on teadlikumad, tunnevad rohkem muret oma digijälje pärast ja peavad oma isikuandmete kaitset oluliseks. Euroopa Andmekaitseinspektori teabe ja teabevahetuse sektori eesmärk on seega tagada, et Euroopa Andmekaitseinspektori tegevus ja sõnumid jõuaksid asjakohaste sihtrühmadeni õigel ajal.

[Euroopa Andmekaitseinspektori strateegias aastateks 2020–2024](#) tugevdatud teabe ja teabevahetuse sektori roll on selgitada ja edendada Euroopa Andmekaitseinspektori tegevust. See kohustab meid muutma andmekaitseküsimused, eelkõige mõju, mida töötlemistoimingud ja -tehnoloogiad võivad avaldada üksikisikutele ja nende isikuandmetele, laiemale üldsusele kättesaadavamaks, andes Euroopa Andmekaitseinspektori igapäevase tegevuse kohta teavet selges keeles ja asjakohaste sidevahendite kaudu.

Selleks keskendusime oma tegevuses 2021. aastal Euroopa Andmekaitseinspektori visuaalse identiteedi arendamisele ja nüüdisajastamisele. Organisatsiooni uue identiteediga tahame kajastada Euroopa Andmekaitseinspektori rolli ülemaailmse liidrina andmekaitse ja privaatsuse valdkonnas nii ELis kui ka mujal, ning tähistada uut ajastut Euroopa Andmekaitseinspektori ajaloos, mis keskendub rohkem turvalisema digituleviku kujundamisele.

Suur osa teabe ja teabevahetuse sektori ajast ning tegevusest on seotud Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse edendamisega meie kolmes hästi toimivas sotsiaalmeediakanalis: Twitter, LinkedIn ja YouTube. See võib hõlmata eriteemadele keskenduvate sotsiaalmeediakampaaniate väljatöötamist, Euroopa Andmekaitseinspektori osalemise edendamist olulistel üritustel jne. Samuti oleme jätkanud sisu koostamist ja avaldamist Euroopa Andmekaitseinspektori veebilehel. See hõlmab muu hulgas teabelehtede avaldamist, meie pidevalt kasvavat uudiskirja, blogipostitusi mitmesugustel teemadel ja Euroopa Andmekaitseinspektori pressiteateid.

Lisateave on 11. peatükis „Euroopa Andmekaitseinspektori teabevahetustegevused“.

1.10.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Kasutame mitut tulemuslikkuse põhinäitajat (KPI), et saaksime jälgida Euroopa Andmekaitseinspektori strateegias sätestatud peamiste eesmärkide saavutamise tulemuslikkust. See tagab, et vajaduse korral saame tegevust kohandada, et suurendada tegevuse mõju ja kasutada ressursse tõhusamalt.

Allpool tulemuslikkuse põhinäitajate tabelis kirjeldatakse lühidalt tulemuslikkuse iga põhinäitajat ja tulemusi 31. detsembri 2021. aasta seisuga. Tulemusi mõõdetakse võrreldes neid esialgsete eesmärkide või eelmise aasta tulemustega. See tulemuslikkuse põhinäitajate kogum vaadati osaliselt läbi 2020. aasta lõpus, tagamaks, et tulemuslikkuse näitajad on kohandatud Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse arenguga.

2021. aastal saavutasime või ületasime (mõnel juhul oluliselt) eesmärgid kaheksa põhinäitaja korral üheksast, kusjuures üks tulemuslikkuse põhinäitaja – ametikohtade loetelu täituvuse määr (KPI8) – oli vaid veidi väiksem kui seatud eesmärk.

Need on selgelt positiivsed tulemused, mida oleme kogu aasta jooksul saavutanud oma strateegiliste eesmärkide rakendamisel, vaatamata keerulistele asjaoludele, milles Euroopa Andmekaitseinspektor pidi COVID-19 pandeemia kontekstis endiselt tegutsema.

TULEMUSLIKKUSE PÕHINÄITAJAD (KPI)		Tulemused seisuga 31.12.2021	2021. aasta eesmärk
KPI 1 Sisenäitaja	Euroopa andmekaitseinspektori korraldatud või kaaskorraldatud tehnoloogiaseire ning privaatsust ja andmekaitset tõhustavate tehnoloogiate edendamise algatuste, sealhulgas väljaannete arv	16 algatust	10 algatust
KPI 2 Sise- ja välisnäitaja	Valdkonnaülestele poliitikalahendustele keskendunud sise- ja välistegevuste arv	8 tegevust	8 tegevust
KPI 3 Sisenäitaja	Rahvusvahelisel tasandil (Euroopa Andmekaitseinspektoori Nõukogu, Euroopa Nõukogu, OECD, ülemaailmne privaatsuse kaitse tagamise võrgustik (GPEN), rahvusvahelised konverentsid) käsitletud juhtumite arv, kuhu Euroopa Andmekaitseinspektor andis olulise kirjaliku panuse	17 juhtumit	5 juhtumit
KPI 4 Välisnäitaja	Nende toimikute arv, mille korral Euroopa Andmekaitseinspektor tegutses Euroopa Andmekaitseinspektoori juhtiva raportööri, raportööri või koostamisrühma liikmena	23 juhtumit	5 juhtumit

KPI 5 Välisnäitaja	Artikli 42 kohaste arvamuste ning Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitsekojude ühisarvamuste arv, mis on esitatud vastusena Euroopa Komisjoni seadusandliku konsultatsiooni taotlustele	17	Eelmine aasta võrdlusalusena
KPI 6 Välisnäitaja	Füüsiliste või kaugauditite/-külastuste arv	4 auditit + 1 külastus Mõjutas 43 ELi institutsiooni	3 eri auditit/ külastust Mõjutas 30 ELi institutsiooni
KPI 7 Välisnäitaja	Euroopa Andmekaitseinspektori sotsiaalmeediakontode jälgijate arv	Twitter: 25 826 LinkedIn: 49 575 YouTube: 2 438	Eelmise aasta tulemused +10%
KPI 8 Sisenäitaja	Ametikohtade loetelu täituvus	88%	90%
KPI 9 Sisenäitaja	Eelarve täitmine	86,12%	80%

KUIDAS ELIGA ÜHENDUST VÕTTA

Isiklikult kohapeal

Kogu Euroopa Liidus on sadu Europe Directi teabekeskusi. Teile lähima keskuse aadressi leiate siit: https://europa.eu/european-union/contact_et

Telefoni või e-posti teel

Europe Direct on teabeteenistus, mis aitab leida vastuseid küsimustele Euroopa Liidu kohta. Selle teabeteenistusega saab ühendust

- tasuta telefoninumbri: 00 800 6 7 8 9 10 11 (mõned operaatorid võivad nende kõnede eest tasu võtta),
- tavanumbri: +32 2299 9696 või
- e-posti teel: https://europa.eu/european-union/contact_et

Teabe leidmine ELi kohta

Veebist

Euroopa Liitu käsitlev teave on kõigis ELi ametlikes keeltes kättesaadav veebisaidil Europa: https://europa.eu/european-union/index_et

ELi väljaanded

Tasuta ja tasulisi ELi väljaandeid saab alla laadida või tellida aadressil: <https://publications.europa.eu/et/publications>

Tasuta väljaannete mitu eksemplari on võimalik saada, võttes ühendust teabeteenistusega Europe Direct või oma kohaliku teabekeskusega (vt https://europa.eu/european-union/contact_et).

ELi õigus ja seotud dokumendid

Juurdepääsuks ELi õigusteabele, sealhulgas kõigile ELi õigusaktidele alates 1952. aastast kõigis ametlikes keeltes, vt EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>

ELi avatud andmed

ELi avatud andmete portaal (<http://data.europa.eu/euodp/et>) võimaldab juurdepääsu ELi andmekogudele. Andmed saab nii ärilistel kui ka mitteärilistel eesmärkidel alla laadida ja neid saab tasuta uuesti kasutada.

Twitter:

@EU_EDPS

LinkedIn:

EDPS

YouTube:

European Data Protection Supervisor

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus

EDPS